

zési Intézet, az Építésszervezési és Gépesítési Intézet és mások.

Ennek a kérdésnek országos rendezése az Intézet érintett szervezeti egységeinek alapfeladata lesz.

/Folytatása a következő számban/ • • •

659.24:323.332/498/

MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÁS A FIZIKAI DOLGOZÓK RÉSZÉRE

A ROMÁN NÉPKÖZTÁRSASÁGBAN

Balázs Sándor

A fizikai dolgozók /segédmunkások, betanított munkások, szakmunkások, mesterek stb./ széles rétegeinek szakirodalommal való ellátása mindig különleges feladatot jelentett a könyvtárak, a dokumentáció és a műszaki tájékoztatás egésze számára. Igényeik felkeltése, majd kiszolgálása, az erre alkalmas módszerek kialakítása rendszerint olyan bonyolult kérdéseket vet fel, amely késlelteti - sőt sokszor hosszú ideig teljesen megakadályozza - a megoldásra irányuló törekvések megvalósulását. Ez a helyzet Magyarországon is. Több részleges kísérlet és eredmény után ma még az sincs tisztázva és elfogadva, hogy milyen szerveknek kell ezen a téren dolgozniuk. Még kevésbé az, hogy milyen jellegű és típusú szolgáltatások összeállítása és terjesztése lenne alkalmas a fizikai dolgozók műszaki tájékoztatásához: általános műszaki kulturájuk emeléséhez és termelési tapasztalataik elterjesztéséhez.

A fizikai dolgozóknak a műszaki könyvtárak olvasótáborába való fokozott bevonásának kérdéseit ez alkalommal mellőzve, csupán a műszaki tájékoztatás ezirányú feladatainak kialakításához szeretnénk hozzájárulni. Azt a megoldást mutatjuk be, ahogyan a Román Népköztársaságban építették ki a fizikai dolgozók k ö z p o n t i műszaki tájékoztatását.

Központi megoldás

Romániában a fizikai dolgozók műszaki szakirodalmi és termelési tájékoztatását az INSTITUTUL DE DOCUMENTARE TEHNICA /I.D.T.-

Műszaki Dokumentációs Intézet/ végzi központilag. Címe: Bucuresti, Strada Gabriel Peri, 3.

Az összeállított anyagok sokszorosítását kivéve, a műszaki tá-

jékoztatásnak ezzel az alábbiakban ismertetendő részével az Intézetben belül a T a p a s z t a l a t c s e r e é s I p a r i P r o p a g a n d a o s z t á l y , kisebb részben pedig a Tematikus Kiadványok osztálya foglalkozik; összesen kb. 14 mérnök és 3 adminisztrátor.

Ebben a szervezeti keretben az I.D.T. ma már olyan kiterjedt és minőségileg értékes szolgáltatásokat nyújt a fizikai dolgozók részére, hogy munkája ebben a tekintetben is komoly elősegítőjévé vált a termelési tervek teljesítésének és a műszaki fejlesztésnek is. Ehhez természetesen bizonyos időre /5-6 év/ volt szükség.

Az információk felkutatása és begyűjtése

Az I.D.T. fenti feladatokkal megbízott mérnök-munkatársai - saját szakterületükön működve - fokozatosan kutatták fel, és építették ki azokat a

c s a t o r n á k a t , amelyeken át megszerzik a munkásoknak szóló információkat. Ezek jelenleg a következők:

- a/ Kb. 175 vidéki és üzemi lap műszaki vonatkozású cikkeinek, hireinek és közleményeinek rendszeres figyelése.
- b/ Száz élüzem rendszeres látogatása. Az I.D.T. munkatársai háromhavonként felkeresik ezeket az üzemeket.
- c/ Levelező hálózat kiépítése. Jelenleg 130 levelezőjük van, akik tájékoztatják a központot üzemük jelentősebb ujitásairól, eredményes munkamódszereiről és technológiai eljárásairól.
- d/ Részvétel a különböző nagyobb szakmai konferenciákon, ülés-szakokon, megbeszéléseken.
- e/ Közvetlen kapcsolat az ipari minisztériumok ujitási osztályaival.
- f/ Kapcsolat a társadalmi szervek és a tudományos egyesületek illetékes osztályaival, munkatársaival.
- g/ A külföldi szakirodalom folyamatos figyelése.

Ezen a csatornákon keresztül gyűjtik be az iparban dolgozó munkások részére szóló különböző információkat: a bel- és külföldi műszaki újdonságokról, új technológiai eljárásokról, élenjáró munkamódszerekről, ujitásokról stb. szóló értesítéseket, ismertetőket, leírásokat, amelyeket azután különböző formákban különböző típusú szolgáltatások, illetve kiadványok alakjában juttatnak el a fizikai dolgozók érdekelt köreihez.

A következőkben ezeket a szolgáltatásokat az I. D. T. 1963. é v i k i a d v á n y i t e r v e s z e r i n t ismertetjük.

A külföldi szakirodalomból

A munkások műszaki tájékoztatását a külföldi szaklapok cikkeinek népszerűen megírt tömörített vényei - vel ellátó kiadványtípus címe:

**CAIETE DE NIVEL MEDIU IN AJUTORUL MUNCITORILOR SI MAISTRILOR
/KÖZÉPFOKU FÜZETEK A MESTEREK ÉS MUNKÁSOK SEGÍTÉSÉRE/**

1963-ban ez a sorozat 20 műszaki tárgykörben jelenik meg, az alábbi címeken /zárójelben az egy év alatt megjelenő füzetek száma/:

Bányászat /6/	Villanyszerelés és karbantartás /12/
Furás és kitermelés /6/	Gépkocsivezetés és szerelés /6/
Vaskohászat /6/	Építőipar /12/
Öntészet /12/	Épületszerelési munkák /4/
Esztergályozás /12/	Famegmunkálás /6/
Marás /4/	Szövés /4/
Szerszámkészítés /6/	Fonás /4/
Gépszerelés /4/	Köttőtáru és konfekcióipar /4/
Kovácsolás /4/	Útépítés /4/
Hegesztés /6/	A mezőgazdaság gépesítése /12/

A mezőgazdasági tárgyú füzetekkel együtt az I.D.T. összesen havonta 15, évente 180 ilyen füzetet ad ki, amelyeknek példányszáma 2000 és 4000 között váltakozik általában. Egy-egy füzet ára 3 lej.

A középfoku füzetekben a külföldi szaklapok népszerűen megírt cikk-tömörített vényei az alábbi á l l a n d ó r o v a t o k - ban található: Gyakorlati tanácsok; Munkavédelem; Ujitások; Kérdések és válaszok /az irodalom alapján/. Ezenkívül két kisebb rovat ismerteti a legújabb idevonatkozó román kiadványokat és az I.D.T. hasonló tárgykörű egyéb dokumentációs szolgáltatásait.

Ujitási tapasztalatczere

Az I.D.T. és az illetékes ipari minisztériumok közös kiadásában jelenik meg az a kiadványsorozat, amely a széleskörű bevezetésre alkalmas ujitások leírását, ill. leírásait tartalmazza. A sorozat összefoglaló címe:

**CAIETE DE INOVATII
/UJITASI FÜZETEK/**

A 15 ágazatban megjelenő sorozatból 13 műszaki jellegű, és a következő szakterületeken jelenik meg /zárójelben az 1963- ban megjelenő füzetek száma:

15

Az ujitási füzetekben közölt leírásokat sorszámmal látják el. Az egyes sorozatok 1962 nyarán megjelent füzetekben általában már a 10 000-hez közeli sorszámokat találunk, ami azt jelenti, hogy az ujitási tapasztalatcsere füzetek megindulásuk óta sorozatonként közel 10 000, összesen pedig több mint 100 000 ujitási leírást közölték.

Az egyes ujitások leírása előtt - a cím és a sorszám után - a füzetekben ott találjuk az ujitó vagy ujitók nevét és munkahelyét is.

Élenjáró munkamódszerek

A fizikai dolgozók műszaki tájékoztatását szolgáló következő kiadványtípus Romániában eredeti / primer / információk - at tartalmaz: az I.D.T. munkatársai által - a már említett információs csatornákon keresztül - felfedett élenjáró munkamódszereket, amelyeket általában az új eljárást bevezető územek egyik mérnöke ír le - teljes részletességgel, rajzokkal stb. A munkások szélesebb rétegeit érintő egyik ilyen kiadványsorozat a

**DIN EXPERIENTA FRUNASILOR IN PRODUCTIE
/A TERMELÉSBEN ÉLENJÁRÓK TAPASZTALATAIBÓL/**

Ez a sorozat 13 ágazatban jelenik meg, amelyből 11 műszaki - az alábbi címeken /zárójelben az 1963-ban megjelenő füzetek száma/:

Bányaipar /3/	Építőipar /6/
Kőolajipar /3/	Textilipar /3/
Energia- és villamosipar /3/	Bőripar /3/
Gépipar /20/	Faipar /3/
Vaskohászat /2/	Élelmiszeripar /3/

A mezőgazdaság gépesítése /3/

Egy év alatt az I.D.T. összesen 65 ilyen típusu füzetet ad ki, amelyeknek példányszáma 200 és 3000 között mozog, az előfizetésektől függően. Az egyes füzetek ára terjedelmük szerint változó.

Ugyanilyen típusu kiadványsorozatot adnak ki a kisebb szakkamák munkásai részére is, egy-egy élenjáró munkamódszer teljes - röplapszerű - leírásával, az alábbi címen:

**INDRUMĂRI TEHNICE PENTRU MUNCITORI
/MŰSZAKI ÚTMUTATÓK MUNKÁSOKNAK/**

1963-ban ezek az utmutatók 13 ágazati sorozatban jelennek meg. 12 műszaki, a következő tárgykörökben /zárójelben az egy év alatt megjelenő röplap-füzetek száma/:

Bányászat /12/	Dohányipar /6/
Olajbányászat /12/	Malomipar /6/
Hőkezelés /6/	Sütőipar /6/
Csiszoló munkák /6/	Husipar /6/
Előre gyártott elemek, kőművesek és szerelők /6/	Tejipar /6/
Kotrógép irányítók /6/	Gyümölcs- és főzelék- konzerv ipar /6/

A 6 számban megjelenő sorozat évi előfizetési ára 1 lej, a 12 számban megjelenő 2 lej.

Ez a sorozat általában olyan szűkebb szakterületek munkásai részére szól, akik az egyéb kiadványtípusokban csak elvétve jutnak a munkájukban hasznosítható információkhoz.

Előadás szövegek

Munkások részére szóló műszaki előadásokat tartalmaz a következő tájékoztató kiadványsorozat, amelynek címe pontosan kifejezi

tartalmát:

CONFERINTE TEHNICE PENTRU MUNCITORI /MŰSZAKI ELŐADÁSOK MUNKÁSOKNAK/

Az átlag 15 oldal terjedelemben megjelenő füzetek mindegyike egy-egy szakmai előadás teljes szövegét tartalmazza, vetítésre alkalmas egyszerűbb rajzokkal és ábrákkal. Az előadás szövege végén a tárgykör bibliográfiája található. A füzetek alapján az üzemi műszaki kabinetek rendezik meg a munkások részére szóló előadásokat, amelyeket - az I.D.T. 1963. évi kiadványterve alapján - előre beütemezhetnek.

1963-ban 21 műszaki /és 4 mezőgazdasági/ tárgykörben jelennek meg ilyen előadás-szövegek - a következő iparágakban és ágazatokban:

Bányászat	Villanyszerelés
Olajbányászat	Kazánszerelés
Acélöntés	Gépkocsivezetés és szerelés
Öntészet	Építőipar
Esztergályozás	Épületszerelési munkák
Marás	Famegmunkálás
Szerszámkészítés	Szövény
Gépszerelés	Fonás
Kovácsolás	Kötöttáru, konfekcióipar
Hegesztés	Utépítés

A mezőgazdaság gépesítése

Minden tárgykörben évi 3 füzet jelenik meg, egy sorozat előfizetési ára 18 lej.

Propaganda

Az I.D.T. munkatársai, akik a munkások részére szóló tájékoztató kiadványokat szerkesztik, állandóan tanulmányozzák a fizikai dolgozókhoz szóló különböző kiadványokat. Amely üzem egyáltalán nem vagy csak kis példányszám-ban rendel meg a különböző szolgáltatásokat, azt felkeresve közzvetlenül propaganda tevékenységet is kifejtjenek. Munkájukat megkönnyíti, hogy az elmúlt években a különböző folyóiratok és röplapok több ízben is ismertették, és méltatták a szolgáltatások hasznosságát, és ugyanígy támogatták tevékenységüket a különböző tudományos egyesületek is.

A kiadványokat állandóan propagálják. Több ötlettel segítik azok üzemben belüli népszerűsítését is. Így például az ujitási füzetek hátoldalán körözési úrlap található; az előadás-szövegeket tartalmazó kiadványok mindegyikében kész plakát van, amelyen már csak a helyi adatokat kell feltüntetni; a külföldi szakirodalmat középfolkon ismertető füzetcsorozathoz olyan plakátot készítettek, amelyre az egyes vállalatoknak csak az új számok tartalomjegyzékét kell ráragasztaniuk stb.

Az egyes kiadványok visszamenőleges hasznosítását azzal könnyítik meg, hogy az egyes sorozatokhoz két évenként indexeket állítanak össze, és adnak ki.

Sok adatot gyűjtöttek össze már kiadványaik közvetlen felhasználására és az ebből származó népgazdasági megtakarítások - ra vonatkozóan is, ami szintén azt igazolja, hogy ez a munka Romániában igen jó hatásokkal folyik.

BALÁZS, S.: Die technische Information für Arbeiter in Rumänien.

Die Formen der Organisation, Methodik und Operation der technischen Information für Arbeiter bedeuten für sämtliche Interessenten ein schwieriges Problem. Die Erfahrungen einer Studienreise ergaben, dass sich in Rumänien auf diesem Spezialgebiet der Dienstleistungen bereits erfolgreiche Formen entwickelt haben.

In Rumänien besorgt die Institutul de Documentare Tehnica /I.D.T.-Technisches Dokumentationsinstitut/ zentral die technische Information der Arbeiter. Die auf verschiedene Wege gesammelten Informationen grundlegender und mittlerer Stufe werden an die Arbeiter durch folgende Publikationen des Instituts weitergeleitet:

1. Neuerungshefte. Eine in 15 Fachgebieten, mit jährlich 120 Nummern erscheinende Serie, deren einzelne Nummern die volle Beschreibung von 15-20 Neuerungen und deren Abbildungen enthalten. /Auf diese Weise werden jährlich insgesamt 2000 Neuerungen veröffentlicht./
2. Hefte für mittlere Stufe. Eine Serie für 20 Fachgebiete, welche die in leicht verständlicher Weise abgefassten abgekürzten Übersetzungen von ausländischen Publikationen enthält.
3. In zwei weiteren Serien erscheinen die vollen Beschreibungen fortschrittlicher Arbeitsmethoden. Die erste Serie wendet sich an die Arbeiter von weiten Fachgebieten /mit 13 Sachgruppen, jährlich 65 Hefte/. Die zweite Serie erscheint für die Arbeiter von engeren Fachgebieten in der Form von flugblattartigen Wegweisern /mit 13 Sachgruppen/.
4. Vorträge für Arbeiter. Diese Publikationsserie enthält die Zusammenfassung der neuesten technischen Ergebnisse in Vortragsform mit für die Projizierung geeigneten Abbildungen. Die Serie erscheint in 21 Fachgebieten, mit je 3 Heften pro Jahr.

+
+ +